

**THE ROLE OF INVESTMENTS IN THE DEVELOPMENT OF MACRO
AND MICROECONOMICS**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10111658>

Karajanova Gulnoza Toliyevna

Teacher of the Samarkand Institute of Economics and Service

ABSTRACT

This research paper examines the importance of investment in the context of macroeconomic and microeconomic development and its impact on employment, productivity, innovation, and overall economic well-being.

Key words

macro and micro economy, GDP, investment, infrastructure, economic activity, individual business.

**MAKRO VA MIKROIQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA
INVESTITSIYALARNING ROLI**

Qarajanova Gulnoza Toliyevna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu ilmiy maqola investitsiyalarning makro va mikroiqtisodiy rivojlanish kontekstidagi ularning bandlik, mahsuldorlik, innovatsiyalar va umumiy iqtisodiy farovonlik ahamiyatini o'rganib chiqadi.

Kalit so'zlar

makro va mikro iqtisodiyot, YAIM, investitsiya, infratuzilma, ekonomik faollik, individual biznes.

АННОТАЦИЯ

В данной исследовательской работе рассматривается важность инвестиций в контексте макроэкономического и микроэкономического развития и их влияние на занятость, производительность, инновации и общее экономическое благосостояние.

Ключевые слова

макро- и микроэкономика, ВВП, инвестиции, инфраструктура, экономическая деятельность, индивидуальный бизнес.

Investitsiyalar makro va mikroiqtisodiyotni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular iqtisodiy o'sish, samaradorlikni oshirish, innovatsiyalar va ish bilan ta'minlash imkoniyatlari uchun katalizator vazifasini bajaradi. Makroiqtisodiy darajada investitsiyalar umumiy iqtisodiy faollikni rag'batlantirish, YAIM o'sishini oshirish va aholi turmush darajasini oshirish imkoniyatiga ega. Bundan tashqari, investitsiyalar infratuzilmani yaxshilash, davlat loyihalarini moliyalashtirish va ishbilarmonlik muhitini mustahkamlashga hissa qo'shishi mumkin. Mikroiqtisodiy jabhada investitsiyalar korxonalarni operatsiyalarni kengaytirish, yangi texnologiyalarga sarmoya kiritish va qo'shimcha qiymatli mahsulotlar va xizmatlarni yaratish uchun zarur kapital bilan ta'minlaydi. Binobarin, investitsiyalar har ikki darajadagi iqtisodiy rivojlanishga katta ta'sir ko'rsatadi va ularning rolini tushunish barqaror va inklyuziv o'sishni ta'minlashga intilayotgan siyosatchilar va shaxslar uchun juda muhimdir.

Iqtisodiy rivojlanishdagi investitsiyalarning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi, chunki ular makro va mikro iqtisodiyotda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Makro darajada investitsiyalar ishlab chiqarish va ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini rag'batlantirish orqali umumiy iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi. Sanoat, biznes va infratuzilma loyihalariga kapital ajratish orqali investitsiyalar ko'paytiruvchi samarani yaratadi, bu esa ekonomik faollikni oshirishga va daromad olishga olib keladi. Bundan tashqari, tadqiqot va ishlanmalarga investitsiyalar innovatsiyalarni rivojlantiradi, bu juda muhimdir uzoq muddatli iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlik. Mikro darajada investitsiyalar korxonalarni operatsiyalarni kengaytirish, yangi mahsulotlar yoki xizmatlarni joriy etish va samaradorlikni oshirish uchun zarur resurslar bilan ta'minlaydi. Bu, o'z navbatida, ish o'rinlarini yaratishga, ish haqining oshishiga va jismoniy shaxslar va uy xo'jaliklari uchun turmush darajasining yaxshilanishiga olib keladi. Umuman olganda, investitsiyalar iqtisodiy rivojlanishning asosi bo'lib, mamlakatlar va korxonalariga barqaror o'sishga erishish, qashshoqlikni kamaytirish va hayotning umumiy sifatini yaxshilash imkonini beradi.

Investitsiyalar makro iqtisodiyotning rivojlanishi va o'sishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular iqtisodiy faoliyatning asosiy omili bo'lib xizmat qiladi, samaradorlikni oshiradi, ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratadi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Makro iqtisodiyotda investitsiyalar korxonalar, hukumatlar va jismoniy shaxslar tomonidan mashinalar, uskunalar kabi jismoniy kapital aktivlarini sotib olish uchun qilingan xarajatlarni anglatadi. Ushbu investitsiyalar nafaqat ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirishga, balki iqtisodiyotning umumiy samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Zaxirasini oshirish orqali jismoniy kapital, investitsiyalar firmalarga

ko'proq tovar va xizmatlarni samarali ishlab chiqarish, iste'molchilarning ortib borayotgan talablarini qondirish va resurslarni yanada samarali taqsimlash imkonini beradi. Bundan tashqari, investitsiyalar multiplikator ta'siriga ham ega bo'lishi mumkin, chunki ishlab chiqarish investitsiyalaridan olinadigan mahsulot va daromadlarning ko'payishi iste'molning yuqori darajasiga va iqtisodiy kengayishga olib keladi. Shu sababli, mustahkam investitsiyalar iqtisodiy o'sishni ta'minlash, turmush darajasini yaxshilash va makro iqtisodiyotda uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikka erishish uchun juda muhimdir.

Mikro iqtisodiyotda investitsiyalar iqtisodiy rivojlanish va o'sishni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Birinchidan, investitsiyalar tadbirkorlik faoliyati uchun muhim mablag' manbai bo'lib xizmat qiladi, bu esa korxonalar o'z faoliyatini kengaytirish, yangi texnologiyalarga sarmoya kiritish va ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish imkonini beradi. Bu nafaqat mahsuldorlik va raqobatbardoshlikni oshiradi, balki ish o'rinlarini yaratishni rag'batlantiradi, bandlik darajasi va umumiy iqtisodiy farovonlikka hissa qo'shadi. Bundan tashqari, mikro iqtisodiyotga investitsiyalar iste'mol xarajatlarining ko'payishiga olib kelishi mumkin, chunki korxonalar o'zlarining yuqori rentabelligini o'tkazadilar va mahsuldorlik o'z xodimlariga yuqori ish haqi va yaxshilangan imtiyozlar ko'rinishida daromad keltiradi. Bu multiplikator samarasiga olib keladi, bu yerda uy xo'jaliklari daromadlarining ko'payishi keyingi xarajatlarga olib keladi va iqtisodiy o'sishni yanada rag'batlantiradi. Bundan tashqari, investitsiyalar innovatsiyalarga imkon beradi va sanoatning o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish qobiliyatini rivojlantiradi, bu ularga global miqyosda raqobatbardosh bo'lib qolishga imkon beradi. Mikro iqtisodiyotga investitsiyalar iqtisodiy rivojlanish, ish o'rinlarini yaratish, iste'mol xarajatlari va innovatsiyalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, bularning barchasi umumiy o'sish va barqarorlikka hissa qo'shadi.

Makro darajada investitsiyalar sanoatni kengaytirish, infratuzilmani yaxshilash va ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratish orqali umumiy iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadi. Korxonalar yangi texnologiyalar, tadqiqotlar va ishlanmalar va kapitalni kengaytirishga sarmoya kiritganda, ular nafaqat o'zlarining mahsuldorligi va raqobatbardoshligini oshiribgina qolmay, balki iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ham ta'sir ko'rsatadi. Bular investitsiyalar oldinga va orqaga aloqalarni yaratadi, bu esa ta'minot zanjirlari va xaridlar tarmoqlarini yaratish orqali yordamchi tarmoqlar va qo'llab-quvvatlovchi tarmoqlarning o'sishiga olib keladi. Binobarin, investitsiyalar iqtisodiy faoliyatni rag'batlantiradi, innovatsiyalarni rag'batlantiradi va samaradorlik darajasini oshiradi, shu bilan milliy miqyosda iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Mikro

darajada investitsiyalar individual biznesga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Kompaniyaga kapital kiritish orqali investitsiyalar firmalarga o'z faoliyatini kengaytirish, yangi bozorlarga chiqish va yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish imkonini beradi. Bu ularga yordam beradi ularning bozor ulushini oshirish, daromadni oshirish va mikro darajada iqtisodiy o'sishga hissa qo'shish. Bundan tashqari, invest - ments korxonalariga ilg'or texnologiyalar va mashinalarni sotib olishga imkon beradi, bu esa samaradorlik va samaradorlikni oshirishi mumkin, bu esa yuqori foyda marjalariga va umumiy iqtisodiy qiymat yaratishga olib keladi. Darhaqiqat, investitsiyalar iqtisodiy o'sishning katalizatori bo'lib xizmat qiladi va ijobiy ta'sirlarni makro va mikro darajada kuzatish mumkin va shu bilan butun iqtisodiyotning rivojlanishiga turtki bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, itisodiy o'sishni rag'batlantirish va ish o'rinlarini yaratish orqali investitsiyalar umumiy iqtisodiy faoliyatni rag'batlantiradi va yuqori turmush darajasiga hissa qo'shadi. Bundan tashqari, investitsiyalar uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishga olib keladigan texnologik yutuqlar va samaradorlikni oshirish kabi ijobiy ta'sirga ega bo'lishi mumkin. Ko'rinib turibdiki, shaffof qoidalar va investorlarni himoya qilish bilan ajralib turadigan yaxshi ishlaydigan investitsiya muhiti ichki va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jerald E. Pinto. Investitsiya, iqtisodiyot. Mikro, makro va xalqaro Iqtisodiyot, 3/5/2013
2. S. Motamen-Samad. Rivojlanayotgan bozorlarda kapital oqimlari va to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar. 9/20/2005
3. Faruk Ahmeti. Mamlakatlarda iqtisodiy rivojlanish uchun to'g'ridan - to'g'ri xorijiy investitsiyalarning ahamiyati. SSRN, 1/1/2016